

A BANYAYA

ELŐFIZETÉSI ÁRA:
Egész évre 12 K. || Félévre 6 K
Negyedévre 3 K.
HIRDETÉSEK DIJSZABÁS SZERINT.

Felelős szerkesztő:
Dr. BISCHITZ BÉLA

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.
Szerkesztőség és Kiadóhivatal:
Budapest, VII., Abonyi-utca 11. Földszint.
TELEFON 108—00.

Közlemények átvételét csakis a forrás megnevezésével engedjük meg.

A székesfőváros kokszjáról és egyebekről.

— Koksz a főváros közgyűlésén. —

Mult számunkban megemlékeztünk arról, hogy a székesfőváros tanácsa a külföldi koksz kövezet-árát 6 fillérről 24 fillérré emelte. Közöltük ugyanakkor azt is, hogy az emelés ellen az iparkamarától a székesfővárosi közgyűlésen is fog szó esni. Most azt konstatálhatjuk, hogy a fővárosi közgyűlésnek tárgysorozatáról a javaslat, mely megköveteli a tárgysorozat négy hétre le-
gátásának elvégzését.

Mi eddigre elhelyített a javaslat ellen sem pro, sem kontra nem harcoltunk, csak regisztráltuk az eseményeket azon szerény megjegyzéseink kíséretében, melyek megállanak a hazai termékek érdekében ismert álláspontunk mellett.

Most sem akarunk a dologgal bővebben foglalkozni, de nem hallgathatjuk ez alkalommal sem el, hogy kár e felemelés ellen jól praeparált többséget »összeverebüválni«, csak azért, mivel ez egyes koksz-kereskedők erős érdeke. Kár ezért e fontos javaslat életbelépését halogatni! Mert hisz a javaslat végtére okvetlenül életbe fog lépni, mert így kívánja ezt a főváros érdeke, de sőt így kívánja ezt a hazai kokszipar érdeke is. Vagy miért legyen a külföldi rossz minőségű bányakoksz versenytársa a mi kitünő termékű gázkokszunknak? Csak nem azért, mert e felemeléssel nem számított egy-két érdekelt ember. Hosszu lejáratu kötések áraiban most az egyszer életükben csalódnai fognak. Hiszen az ipart nem éri itt többköltség. Megvannak a módosítatok arra nézve, hogy itt a régi helyzet fenmarad, mivel a főváros ipari fogyasztóinak visszatéríti a drágítás folytán előállott differenciát. A magánfogyasztó pedig csak jobban jár, ha aránytalanul jobb minőségű hazai gázkokszot használ a silányabb külföldi bányakokszsal szemben.

Mi a hazai bányászat és bányatermékek érdekeit védjük. Mindenütt csak annak érdekében dolgozunk. Ha tehát már arról van szó, hogy bányakoksz kerüljön a hazai piacokra, legyen gondunk a Lupényi kőszénbányáknál előállított — bár gyengébb — kokszra. Viszont feltétlenül előbbre való a gázkoksz, a budapesti gázgyáraktól előállított koksz, mint a külföldről importált bányakoksz. Itt volta-

képen az a 150—180,000 K fáj egy-két szénagykereskedőnek, aminek kivetésével a budapesti gázkoksz eladhatását biztosította a fővárosi gázgyárak tett-erős igazgatója. Ha ezt meg nem cselekszi és nem titokban cselekszi, hanem — amit különben a legnagyobb sérelem gyanánt emlegetnek — sippal-dabbal zengte volna világgá, mit akar, bezzeg a fővárosnak — soha más, mint a ragyogó erkölcsöket és köztisztességet szem előtt tartó közgyűlése agyortverte volna a tervet születése pillanatában. S mi lett volna ennek eredménye?

1. A gázgyár termeli a kokszot. Akár akarja, akár nem akarja, a koksz termelődik, mint melékterményt és azt el kell adni.

2. Ámde, milyen gyerekjáték lett volna kar-
telbe állni vele szemben és bármiképp lefoglalni előle a piacot úgy, hogy a folyton-folyvást termelődő koksz a főváros nyakán maradt volna. Milyen szép regék kelhettek volna szárnyra a fővárosi közüzemek csödjéről (lásd kenyérgyár!); a gázgyári igazgató élhetetlenségéről, kereskedelmi szellem híján valóságáról.

3. Milyen kedves falat lett volna a főváros nyakán maradt kokszot en bloc átvenni és diktálni az amugy is mindig gyámoltalan fővárosnak az árat. Mi ugyanis még mindig jól emlékszünk az angol szénüzletre. Hát ebbe kik ugratták be a fővárost?

Ugvan miért fáj némelyeknek a feje azért a 150—180,000 koronáért, amivel Budapest székesfőváros a külföldi kokszok behozatalát megnehezíti. A kereskedő áthárítja ezt a fogyasztóra, az ipart pedig vissza is adják az iparosnak, nincs tehát panaszra oka a kereskedőnek, legfeljebb a fogyasztónak volna oka. De panaszkodom én, panaszkodol te, vagy panaszkodik-e ő? és egyszóval mi, a közvélemény? Avagy mióta meri arrogálni magának egynémely szénagykereskedő azt, hogy szénellátás tekintetében ő képviseli a közvéleményt, mikor érdekei nyilvánvalóan homlokegyenest ellenkeznek a közönség érdekeivel.

Lám! A magánfogyasztókhöz sokkal közelebb álló Szénkiskereskedők Egyesülete deputative, a meleg üdvözlés hangján magasztalta Heltai Ferenc gázgyári igazgató merész, mindenestre szokatlan és elismerést érdemlő fellépését.

Arról lehetne talán még szó, hogy miért éppen a saison morte-ban lépteti életbe a főváros ezt az intézkedést és miért akkor, midőn ez az intézkedés

az Osztrák Légszesztársulat javát szolgálja, pedig ez valóban megérett arra, hogy kimuljék a főváros történetéből. Ez a két aggrályunk mindenestre fenforog, a közönséget ez irányban is teljesen megnyugtatni, érdekében állhatna e nemes intencióju elhatározás kezdeményezőjének.

Az ezüstműhely helyzete a világpiacra.

Minden árucikk piaci helyzetére a kereslet s a kínálat gyakorol döntő befolyást. Így van ez az ezüstműhellyel is, amelynek értékét egyebeken kívül nagyrészt a termelés mennyisége is szabályozza. Az ezüstműhely állandóan emelkedik. Hogy mekkora ez az emelkedés, erről a következő összeállítás nyújt tájékoztatást, melyben a termelt finom (37/40) ezüst mennyisége unciákban van megadva.

Termeltek: 1860-ban:	29.095,428 unciát,
1870-ben:	43.051,583
1880-ban:	74.795,273
1890-ben:	126.095,062
1900-ban:	173.591,364
1901-ben:	173.011,283
1902-ben:	162.763,483
1903-ban:	167.689,322
1904-ben:	164.195,266
1905-ben:	172.317,688
1906-ban:	165.054,497
1907-ben:	184.194,090
1908-ban:	203.186,307

E szerint 1908-ban már 7-szer akkorára emelkedett a termelés, mint volt 1860-ban.

Mexiko a fő ezüstműhely, viszont India és Kína a két legnagyobb ezüstműhely ország. A szélső Keletre került ezüst csaknem teljesen elvesztettnek tekintendő a nemzetközi forgalomra nézve. Itt a pénz főszekőze az ezüst, de ezenkívül az óriási néptömeg nagy előszeretettel viseltetik az ezüst ékszerek irányában s nagy mennyiségű ezüstöt thesaurizál. India legtöbb helyén a szegényebb vidékek népe között az a szokás, hogy a megtakarított pénzt érmékbe, ékszerekbe, egyebek között gombokba is fekteti, s így tartja meg magánál. Gyakran megtörténik, hogy ily gombokkal fizetéseket is teljesítenek. Minthogy pedig a nép legnagyobb része sem írni, sem olvasni nem tud, ennélfogva a valódi és utánczott érmegombok között különbséget sem tud tenni, hacsak az eltérés világosan szembe nem ötlük. Ezért legujabban az illetékes indiai hatóságok bizonyos fajta gombok bevitelét az ott forgalomban levő fémpénzhez való hasonlatosságuk miatt betiltották. Évek során át szerzett tapasztalat szerint az évi ezüstműhelynek mintegy $\frac{2}{3}$ részét foglalja le a Kelet, mely mennyiség elegendő ahhoz, hogy az ezüstnek piaci árfolyamát szabályozza.

Tudvalevő, hogy India nem termel ezüstöt, Kína termel ugyan keveset, de ennek mennyisége nem állapítható meg. A Malay félsziget azelőtt jelentékeny mennyiségű ezüstöt vett saját öntermelése ellenében, de lassacskán teljesen kimaradt az ezüstműhely sorából, s újabban Japán is megszünt ezüstöt venni, mióta aranypenz valutára tért át. — India terménykivitele emberemlékezet óta jelentékenyen felülmúlja az árubehozatalt. Árukivitele főképpen rizs, gyapot, olajbogyók, buza, ópium, thea, juta és állati bőrök; behozatalát pedig gé-

peken, cukron, gyapjun és selyem-árakon kívül leginkább posztógyártmányok és fémárak képezik. A be- és kivitel javarészt Anglia bonyolítja le, mely Indiának egy részét 1750-ben a franciáktól foglalta el, 1849-ben pedig egész India került birtokába. — Anglia befolyása Indiára főképpen azért oly nagy, mert annak kezessége mellett óriási kölcsönösszegeket vett fel vasutak építésére, közigazgatási és egyéb kulturális célokra. India kamatfizetése council bills (indiai váltók) kibocsátásával vagy council drafts (sürgönyi utalványok) útján történik. Ezek nem egyebek, mint Angliából az indiai állampénztárakba vont adósság-levelek, s Londonban adás-vevés tárgyai. — A netto árukivitel és az eladott váltók között jelentkező értékkülönböt adja a fémbevitel nettó összegét.

Ekként Kelet-Ázsia nemes fémfogyasztásánál Indiának a főszerep, amelynek lakosságát mintegy 300 millióra becsülik. India közvetíti az ezüstműhelyt Ceylon, Mauritius, Straits Settlements és a perzsa tengeröblök között is, amióta pedig Indiának ópiumkivitele Kinába nagy szerepre tett szert, azóta ide is nagymennyiségű ezüstöt szállítanak. Kinát háború Indiával, a boxerlázadás stb. adósságokba sodorták, ez jelentékeny ezüst termelésre készítette, mely körülmény és Indiának 1902. évi aránylag csekély behozatala, az ezüst nagy áresését idézte elő. Így az ezüst árképződésre Kinának ezüst befogadó képessége is jelentékeny tényezőt képez. — Különös jelenség, hogy Mexikóból, — amely tudvalevőleg a világ ezüstműhelyének mintegy $\frac{1}{6}$ részét fedezi — vagy Kanadából egyáltalán nem szállítanak közvetlenül Indiába ezüstöt. Az Egyesült Államokból Kinába ugyan szállítanak, de ez jóval kevesebb a Londonból küldött hajózállományoknál. Így Kína 1909-ben San-Franciscóból 1.500.000 font sterling-értékig, 1908-ban pedig 1.100.000 font sterling értékig kapott ezüstöt. Ellenben Londonból 1909-ben közel 2 millió és 1908-ban 821.000 font sterling értékű ezüst jött Kinába. — Megjegyzendő azonban, hogy ezek a számok nem feltétlenül biztosak, amennyiben a Kinába küldött londoni szállományok gyakran Indiába irányítottak ut közben és megfordítva. — Csupán csak Ausztrália tekintetű némileg olyannak, mint amely Anglia piacának kevésbé van alávetve. Egyébként azonban a nemes fémek piacát a szélső Kelettel való szoros kereskedelmi összeköttetésénél fogva, Angolország tartja kezében.

A »Pixley & Abel« londoni cég évenként körözüvényt szokott kibocsátani az ezüst fémek főbb piaci jelenségeiről, mely körözüvény a következő adatokat nyújtja.

Ezüst bevitel Londonba, font sterling értékben:

Mely országból	1907.	1908	1908-ban + több kevesebb
Északam. Egyesült All.	11.961.701	8.305.976	— 3.655.725
Kanada	129	240.532	+ 240.403
Mexiko és Délamerika	255.515	211.267	— 44.248
Ausztrálázsia	125.944	120.241	— 5.703
Afrika	64.017	196.469	+ 132.452
India	1.218.473	271.000	— 947.473
China	377.485	—	377.485
Straits Settlements	958.148	46.666	911.482
Európai államok	997.138	924.713	— 72.425
Más államok	25.342	10.025	— 15.317
Együtt	15.983.892	10.326.869	— 5.657.003
Megközelítőleg unciákban	55.660.500	46.883.600	— 8.776.900

Ehhez azonban még mintegy 2.244,930 font sterling értékű 1907-évi és 2.148,680 font sterling értékű 1908. évi ezüst ércbevétel is hozzászámítandó, úgy, hogy a bevitt ezüst megközelítőleg 63 millió 898,000, illetve 56.639,000 unciára emelkedett. — Megjegyzendő, hogy az északamerikai Egyesült Államok ezüstkivételének java részét Mexikó szolgáltatta és kisebb része Kanadából való. — Ezek olvasztásra vagy finomításra szállítottak az Egyesült Államokba.

Ezüst kivétel Londonból, font sterling értékben.

Mely országba	1907.	1908.	1908-ban + több — kevesebb
India	11,163.424	8,836.820	— 2,326.604
Straits	1,029.356	584.848	— 444.508
Kína	559.450	822.300	+ 262.850
Együtt	12,752.230	10,243.968	— 2,508.262
Afrika Egyiptommal	1,057.252	281.890	— 775.362
Ausztrália	372.130	163.750	— 208.380
Északam. Egyesült Áll.	660	200.598	+ 199.938
Kanada	135.298	25	— 135.273
Mexiko es Délamerika	479.610	354.246	— 125.364
Európai államok	2,098.659	1,925.677	— 172.982
Más államok	25.010	113.734	+ 88.724
Mindössze	16,920.849	13,283.888	— 3,636.961
Indiába szállított	62,164.000	60,308.000	— 1,856.000

Az 1908. évi csökkenés értéke 21,5%, ellenben mennyisége csak 3% volt, ez a különbség az 1908. évi árhanyságnak tulajdonítandó.

A következő táblázat adja Nagybritannia ezüst be- és kivételét a szélső Keletre (India, Kína, Japán és Straits) font sterling értékben az utolsó 10 évről összeállítva:

Év	Behozatal	Kivétel
1900	13,322.300	9,985.643
1901	11,501.678	9,018.419
1902	9,764.296	7,565.305
1903	10,310.330	8,051.780
1904	11,687.339	10,038.319
1905	12,993.014	8,643.405
1906	17,288.063	14,565.304
1907	15,983.892	12,752.230
1908	10,326.889	10,243.968
1909	11,914.889	8,936.715

E szerint a szélső Keletre 1902-ben vittek ki legkevesebb ezüstöt, az 1909. évi kivétel pedig a kimutatott évek közül hatnak kivételénél volt csekélyebb.

A londoni ezüstárak pedig a következők voltak pence értékben kifejezve:

Év	Legmagasabb ár	Legalacsonyabb ár
1900	30 ³ / ₁₆	27
1901	29 ⁹ / ₁₆	24 ¹⁵ / ₁₆
1902	26 ¹ / ₈	21 ¹³ / ₁₆
1903	28 ¹ / ₂	21 ¹¹ / ₁₆
1904	28 ⁹ / ₁₆	24 ⁷ / ₁₆
1905	30 ⁵ / ₁₆	25 ⁷ / ₁₆
1906	33 ¹ / ₈	29
1907	32 ⁷ / ₁₆	24 ⁹ / ₁₆
1908	27	22
1909	24 ⁷ / ₈	23 ¹ / ₁₆

Az 1909. évi haví átlagárak. Január hónap: 23,843 d., februárban: 23,706 d., márciusban: 23,227 d., áprilisban: 23,708 d., májusban: 24,343 d., júniusban: 24,166 d., júliusban: 23,519 d., augusztusban: 23,588 d., szeptemberben: 23,743 d., októberben: 23,502 d., novemberben: 23,351 d., decemberben: 24,030 d.

Indiába csökkent az ezüstszállítás és 1909-ben

6.750,000 font sterling értéket képviselt, Bombayban jelenleg mintegy 1 millió font sterling értékű ezüstkészlet van, a tengeren levő mintegy 50,000 font sterling értékű ezüstöt is beleszámítva. Az 1908. év végén az ezüstkészlet 400,000 font sterling értéket képviselt, a tengeren pedig 840,000 font sterling értékű ezüst volt ugyanakkor. India kitünő termése reményleni engedi, hogy a kereslet 1910-ben emelkedni fog, az indiai kormány azonban nem vásárolt jelenleg ezüstöt, mert ezüst rupia készlete 46 crore-ról (732.610,000 korona) a nyár folyamán körülbelül 49 crore-ra (780.650,000 korona) emelkedett, de az év utolsó hónapjaiban a termék értékesítéséhez kívánt váltópénz-szükséglet következtében 38³/₄ crore-ra (620.316,500 korona) csökkent a készlet. — Így tehát várható, hogy az indiai kormány ismét az ezüstvásárlók sorába fog lépni, a folyton csökkenő ezüst rupia pénzkészletet állandóan pótolni kell.

Kína 1909-ben a rendesnél jóval több ezüstöt vásárolt. Sokat vásárolt és eladott Bombayban is, míg a San-Franciscóból átvett ezüstről már említést tettünk. A kínai bankok több ezüstöt voltak kénytelenek vásárolni és importálni, hogy a kitünő termék exportját lebonyolítani lehessen. Különösen a mandzsuri babtermés volt sokatlanul nagy, Európának ezért ezüsttel kellett fizetnie. Ez különben Európának egészen új kereskedelmi ága Kínával, ezelőtt Japán volt a legnagyobb babvásárló.

Az ezüst termelésre vonatkozó adatokból »The Eng. and. Ming. Journ.« közlése nyomán kiemelhetjük, hogy az ezüsttermelés Kanadának Cobalt kerületében állandóan emelkedik. E kerület 1909. évi termelését mintegy 24 millió unciára becsülik az 1908. évi 20 millióval szemben. De habár az itteni minden egyes produktív bányánál fejlődést mutat az üzem és nagymennyiségű ezüstérc feltárással van kilátás, amely több évi üzemet biztosít, mégis nem valószínű, hogy a termelés nagyon emelkednék, ha csak az ezüst ára fel nem szökik. Más kerületekben, mint pl. Gowgandába, szintén jelentékeny feltárássokat végeztek, de itt még nem fejlődött az üzem akkorára, hogy tudni lehessen a várható ezüsttermelés mennyiségét. Kanada 1909. évi össztermelését 28 millió unciára becsülik az 1908. évi 22 millióval szemben. Ez a termelés növekvés valószínűleg más államok, különösen Mexikó termelési redukciónak tulajdonítható. Mexikóban ugyanis az ezüst árhanyság sokkal érzékenyebben érintette az ezüst bányászatot, mint Kanadában, ahol a termelési költségek jóval kisebbek. Pénzverés céljára kevés ezüstöt vásárolt a latin unió, de az amerikai, francia és mexikói kormányok nem vásároltak. Rumánia körülbelül egyszáz ezer font sterling értékű ezüstöt vásárolt májusban, s Brazília szintén vett mérsékelt mennyiséget. Oroszország egy millió font sterlingen felül szerzett be, ennek nagyrésze valószínűleg Mandzsúria számára kellett. Németországba körülbelül másfél millió font sterling értékű ezüstöt szállítottak az ezüst váltópénz-szükséglet emelkedése következtében, habár egy részét Oroszországba vették. Valószínű az is, hogy Németország nagyon is érdekelve volt a december havi jelentékeny vásárlásokban.

Az ezüstméző piaci árának jövő alakulására kedvező kilátást nyújt az általános világkereskedelmi fejlődés és sok államnak a nagyobb mennyi-

ségű ezüst váltópénz forgalomba hozatalára irányuló törekvése. — Nagy fizetésekhez és nagy összegek megtartásához az arany alkalmasabb az ezüsthöz. Mégsem nélkülözhető emez, mivel a kisfizetéseknek ismét az aranyat lehet kevésbé felhasználni. Emiatt játszott az ezüst nagy szerepet a gazdasági életben és játszani fog jövőre is, mert a kisfizetések és bevásárlások ezüstrrel bonyolíthatók le.

Azonban az ezüst áralakulására esetleg kedvezőtlen hatással lehet India kormányának amaz intézkedése, amelylyel az ezüst unciájának beviteli vámját folyó évi március 1-től 5%-al, vagyis 4 anna-val (= 4 d.) emelte. Ezzel az új vámilleték közel $16\frac{2}{3}\%$ -ot tesz ki. — A vámemelésnek az volt a közvetlen hatása, hogy március elején hirtelenül $\frac{9}{10}$ á-vel esett az ezüst unciájának az ára, de azután további áresés még sem következett be. Jellemző, hogy India kormányát az ezüst beviteli vámilleték emelésére az ópium után szedett vámilletékek csökkenése készítette.

✂ HÁZAI HIREK. ✂

Az „okos“ főváros.

Mivelhogy a fővárosban csak úgy dühöng az egészség, hogy a tisztí főorvos jelentéseiben még csak nagyító üveggel sem lehet felfedezni a ragályos betegséget, bizonyára ennek a mintahygiéne-nek megőrzése és biztosítása céljából füstteleníteni a — Dunát. No mert a fővárosnak belterületein is szép számmal és bizonyos magasabb városépítési bölcs előrelátással elhelyezett gyárak egyáltalában nem rontják el a főváros levegőjét. Valamikor réges-régen szigorú szabályrendelet minden egyes gyárkéményre füstemésztő készülék alkalmazását rendelte el. Persze ez már rég feledésbe ment, az illetők, akiknek érdekükben volt ez az „üzlet“, talán már meghaltak, talán — mert ők maguk is pironkóztak készülékeik miatt — abbahagyták, annyi azonban bizonyos, hogy a főváros belterületén is telepíszik, megrontja a sok gyárkéményből szakadatlanul omló füst, a levegőt különösen esős időben, amikor valósággal lecsapkodik a bérkaszárnnyak keskeny udvarára.

Ha tehát már füstöl van szó, kérdehetők, mit keres a főváros tanácsa a Dunán? Nem elég széles országút az? . . . És nem északról délnek folyik-e a sors különös kegyéből éppen Budapest székesfőváros kellős közepén, úgyhogy az északi szeleknek valósággal a külön országútja? Mit akar portalanítani és füstteleníteni a főváros tanácsa a Dunán? Mert arról van szó, hogy a fővárosi tanács és ennek előterjesztése alapján a közgyűlés azokat a rettenetes füstökádó szörnyetegeket, a

„Budapesti Csavargőzös r. t.“ apró propellerkéit olajfűtésre akarja berendeztetni. Ha nem is vennők számba azt, hogy ez nagy terhet jelent erre az amugy is mindössze 600.000 korona alaptőkével alakult társaságra, lévén a szénnel fűtött kazánoknak a sokkal magasabb hőértékű olajtűzésre való átalakítása fölöttébb költséges „passzió“, mindenesetre meg kell állapítanunk, hogy a közönségnek apró kényelmi szempontja nem lehet indok arra, hogy a fővárosi kórházaknak olajfűtését a hajókon is utánozzuk.

A Duna elbirja azt a kis füstöt, amit csavargőzősök vékonyan eregetnek. Ellenben a példa, a mit a főváros ad egy osztrák nyersterménynek a magyar szénipar rovására való favorizálásával, határozottan elítélendő. Tudunkkal az esztergom—szászvári kőszénbányának csolnoki kőszénbányájának a csavargőzős r. t. Tönkre ugyan nem teszi a magyar fővárosnak ez a kényszerítő rendelkezése a magyar szénbányászatot, de határozottan rossz példát ad, amiért az osztrák naftaforrástulajdonosok lesznek csak hálásak, ha a magyar főváros példája után a mi gazdaságilag éretlen közvéleményünk bizonyára utána indul, beigazolván a mondást, hogy: „Vak vezet világtalant.“ A fővárosnak éppen elég tennivalója van más téren, ne adja hát ki erejét olyan helyen, ahol működése csak rontani, ártani tud éppen a magyar érdekeknek.

Közlemények átvételét sajtóügyi felelősségrevonás terhe alatt csakis a forrás megnevezésével engedjük meg.

Andreics János diszpolgár. Az állami kőszénbányák központi igazgatóját, Andreics János minisiteri tanácsost, tudvalevőleg minden relációja a Zsilvölgyhez, nevezetesen Petrozsényhez köti leginkább. Ott igazgatta ő évtizedekig a salgótarjáni kőszénbánya r. t. bányaműveit, ahonnan az állami szénbányák élére került, mikor a salgótarjáni társulattól a tervbe vett állami bányaterületeket visszaváltoította az állam, a mivel voltaképpen megindult az állami szénakció. Petrozsényi tudósítónktól most azt a hírt vesszük, hogy Andreics Jánost a zsilvölgyi szénbányászat fejlesztése körül elért érdemeiért Petrozsény város diszpolgárává akarják választani. Petrozsényi nagyközség képviselőtestületéhez Kekel János ottani lakos már indítványt is adott be ez irányban, és indokolja indítványát a következőképen:

A m. kir. szénbányász szakiskola felállításának községünkben Andreics János érdeme.

Az állami főgimnázium létesítésében szívós munkássággal az oroszlanrészt vívta ki magának.

A járásbírói szék hely alapításában mindig az elsők között küzdött.

Festékek

és

lakkok

(B 318/40)

■ megbízható, szolid és olcsó beszerzési forrása ■
Krayer E. és Társa, Budapest

festék-, kence- és lakkgyára

Főraktár és iroda:
V., Váci-út 6. sz.
„Krayer festékudvar.“

Ő cs. és kir. Fensége, József főherceg udv. szállítója. A m. kir. államvasutak, állami gép- és vasgyárak, az összes waggongyárak, Budapest főváros szállítója.

Közleltatásági és közegészségügyi számos intézkedésével; Petrozsénynek nagyközséggé emelésében fáradhatatlanul közre működött.

Hozzátehetjük, hogy Andreics János a tényleg amerikai aranyokban fejlődő Petrozsényben kormánybiztossal „közmunkatanácsot” is akar szervezni, ám itt szintén hálásak a petrozsényiek, látván, hogy törődik városuk fejlődésével még ma is. Maga az indítvány szó szerint így hangzik:

1. *Választassék meg Andreics János* miniszteri tanácsos Öméltósága, tényleg vázolt érdemeinek honorálásául, *Petrozsény nagyközség díszpolgárává.*

2. *Választassék egy* szűkebb körű bizottság a díszpolgári oklevél megszerkesztésére.

3. A díszpolgári oklevél küldöttség útján juttatassék a kitüntetettnek kezébe.

4. A díszpolgársággal felmerülő költségek, valamint a nagyközség azon előjáróinak uti költségei is, kik a küldöttségben hivatalból részesek, a községi pénztárból fedeztessenek.

Kérem a Tekintetes Képviselőtestületet, hogy ame indítványomat elfogadni, illetve azt magáévá tenni méltóztassék.

Az Andreics név Zsilvölgyben fogalomná nőtte ki magát.

A gazdasági és kulturális érdekek figyelembe vételével, az ő páratlanul jóságos szívével, főleg a munkásnép jóléti fejlődését hathatósan előmozdította. És a megélhetés ezer veszélyével küzdő munkásnép demokratikus követelményeit kielégítő törekvésében soha sem leledezett meg felfelé is a pénztermelés és az értékesítését mindjobban fokozni.

Ezt tette Andreics a Salgótarjáni Köszénbánya Rt. szolgálatában; ezt teszi ma az állami szénbányák vezetésében. Mert mindkét hatalmas vállalat fejlődése — valljuk be — differenciálódó érdekekben leli alapfeltételét, de ugyanakkor az összeség meggyőződésének az érdem jutalmazásában a különböző érdekek szemmel tartása ellenére sem szabad ketté válnia, széthuznia.

Hinni akarjuk, hogy Képviselőtestületünk örömmel fogja megragadni az alkalmat, hogy oly férfival szemben rójjá le mindnyájunk által mélyen átértett tartozásunkat, kinek egész lénye községünk minden intézményével ugyszólván egybeforrt, lehetővé téve ez által a köteleességet teljesítő nagyközségünk munkaprogramjának teljes megvalósulását.

A földtani társulat ülése. A Magyarhoni Földtani Társulat f. hó 4-én délután 5 órakor tartotta május havi *rendes szakülését* a magyar királyi földtani intézet előadó termében. A szakülésen *Schafarzik Ferenc dr.* műegyetemi tanár elnökölt, aki mindenekelőtt felhívta az első titkári jelentésének megtételére. *Papp Károly* első titkár számos új tagot jelentett be, a kik között ott vannak a budapesti, zágrábi és az oravicabányai m. k. bányakapitányságok, a pénzügyminisztérium bányászati ügyosztálya, számos magyar, osztrák és német bányatársulat, továbbá a budapesti Nemzeti és Országos Kaszinók.

A titkári jelentés után az előadásokra tértek át. Az első előadó *Kormos Tivadar dr.* állami geológus volt, aki *A polgárdii pliocén csontleletről* tartott előadást. Polgárdi, fejérmegyei község határában, *gróf Batthyány Lajos* szárhegyi mészkőbányájában az elmúlt tél folyamán nagy csallatok csontmaradványaira akadnak. *Lóczy Lajos dr.* egyetemi tanár, a földtani intézet igazgatója megtekintette a lelőhelyet és miután kutatásra érdemesnek találta, kiküldte *Kormos Tivadar dr.* állami geológust a csontok összegyűjtése végett. *Batthyány gróf,*

a kiben mint ismeretes, minden szép és nemes dolog buzgó pártfogóra talál, ezuttal is minden irányban támogatta a kutatást végző geológust. Ennek köszönhetjük, hogy a magyar tudományos közkinés most ismét olyan becses tárgyakkal gyarapodott, amelyhez foghatóval nem minden kulturált m dicsekedhetik. *Kormos dr.* ugyanis megállapította, hogy a polgárdii szárhegyen, a mészkő üregeit kitöltő agyagba zárt nagymennyiségű csontmaradvány a harmadkor végéről származik, vagyis abból az időszakból a mikor még egész Európában tropuszi klíma uralkodott. Ezt az a körülmény bizonyítja, hogy Németországban (Eppelsheimban), Franciaországban (Roussillon), Görögországban (Pikerini) és Törökországban (Samos) teljesen hasonló állatvilág maradványai kerültek elő. Abban az időben Europa rónaságait forróégyövi állatok lakták, olyanok amelyekhez hasonlók ma pl. Afrika sivatagjain és mocsaras — erdős területein élnek.

Nálunk is pálmák és egyéb tropuszi növények tenyésztek akkor, a melyeknek az árnyékában gazellák, antilopok, zsiráfok s a mi lovunk karcsulábu ősei: a hipporinok legelésztek nagycsapatokban; A mocsarakban pedig hatalmas vastagbőrű állatok: *orrszarvu, mas, todon, dinotherium* és nagy teknősök tanyáztak. A növényevő állatok nagy sokasága idecsalta a ragadozókat is, amelyek közül az óriás *Machairodus*, a hiéna s az *ictitherium* érdemelnek említést. Mindezeknek a csontmaradványait együtt találta *Kormos dr.* Polgárdi közelében, ahonnan mintegy 25 féle forróégyövi gerinces állat megmentett csontmaradványait hozta Budapestre a m. kir. földtani intézet muzeuma részére. Említést érdemel, hogy ez már a második ilyenmü lelet hazánkban. Az első a vas megyei Baltavárról került elő s részben a nemzeti muzeum tulajdona, nagyrészt azonban a földtani intézeti muzgumában látható.

A polgárdii csontlelet a baltavárinál gazdagabb s a tudomány örökre hálás lesz Battyány Lajos grófnak a miért ezt a nagybecsű gyűjteményt a nemzetnek ajánlódta; Az előadáshoz hozzászólt *Lóczy Lajos* választmányi tag, aki szerint a csontokat abba az üregbe a ragadozó *machairodus*, a pliocén sivatagok eme félelmetes ragadozó állata hordta össze a szomszédos sivatagokról.

Majd *Gaal István dr.* dévai főreáliskolai tanár „*Az Ipoly jobb partjának harmadkori képződményei Ipoly-ság és Balassa-Gyarmat közt*” címen tartott igen tanulságos előadást.

Az Ipoly síkjának negyedkori üledékei alól közeli dombságon mindenütt harmadkoru üledékek, közép miocén agyagok, homokkövek és márgák bukkannak elő. Korukat Kelenye határában bőven gyűjthető közületek alapján biztosan megállapíthatjuk. A mocsári üledékek több helyen zavart települések, amit a környék vulkáni kitöréseivel könnyen megmagyarázhatunk. Az említett k.-miocén üledésre ugyan is széles Ny-K. irányu pásztában andezit breccciák és tuzák települtek. Ezek az anyagok az Ofroszki hegység képződésének első bizonyítékai. Ezt az első kitörést valamivel utóbb kisebbek is követték. Ennek bizonyítékai egyrészt az egy helyen látható tufák petrografiái eltérései, továbbá a régiebbnek főitűnő dislocutiói, valamint egymásétól eltérő fannáik.

A hasznosítható anyagok közül a *K.-Palojta mellett föltárt barnaszén* előfordulást megtekintve, azt igen kis terjedelmű és jeleletkétlen vastagságú lencseszerű telepnek találta.

Annál érthetlenebb tehát az a nagy kutatási láz, amely az Ipoly partján az embereket elfogta, ahol boldog boldogtalan *köszénre* kutat.

Bajban a kovasavművek. Pár évvel ezelőtt nagy garral „gründoltak” egy széltében-hosszában nagyjövőjűnek kürtölt vállalatot, a „Magyar kovasavműveket”. Alapítója Krocsák Károly volt, aki akkoriban a Magyar Pénzüntézetek Központi Hitelbankjánál volt alkalmazva, de onnan már régen — talán éppen „nagyszerű” új vállalata miatt vált meg. A „Magyar Kovasavművek rt.” létre is jött és hogy megkezdhesse a munkát, *Dobrányi* Kornél gyöngyöspatai bányatulajdonosnak szurdokpüspöki közelében lefektetett zártkutatmányával kezdett operálni. Krocsák rosszul operált, amit egyrészt az is tanusít, hogy a kovasav helyett fában kezdett el dolgozni, a karánsebesi faipar részvénytársaságot támogatva financiai képességeivel, de joggal kérdehetnők, mi lett a kovasavval? Per. Tudnillik *Dobrányi* összes jogosítványát átruházta Krocsákra. A feltétel az volt, hogy *Dobrányi* 20.000 kérona készpénzt és az alakítandó rt.-nál megfelelő számú részvényt kapjon. A készpénz helyett azonban egy takarékkönyvet, amelyet a Központi Hitelbank kebelébe tartozó „Vissói takarékpénztár” állított ki. *Dobrányi* pere-t, mert ő jogosítványait tényiege átruházta. De miért nem adott Krocsák készpénzt? Miért takarékkönyvet és miért éppen a vissói takarékpénztár könyvét. Talán ott biztosabban őrizhette pénzét, mint a Pesti Hazai Takarékpénztárban, melynek 1—1 részvénye ma körülbelül 20.000 K-ba kerül? Miért, óh miért? . . És a legszebb az a dologban, hogy még neki van igaza és ő ellenzi, hogy a 20.000 koronát kifizesse takarékpénztára *Dobrányinak*.

A resicai nagyolvasztó. Április 27-én, reggel félnyolc órakor ünnepélyesen üzembe helyezték a szabadalmazott osztrák-magyar államvasuttársaság resicai gyártelepén az új nagyolvasztót, mely alkalomra *Marton György* üzemigazgató, *Breuer György* főfelügyelő és az üzemhez tartozó több műszaki főlisztviselőknél kivül hölgyek is megjelentek. A begyújtást *Marton Györgyné* végezte. Az új nagyolvasztó 500 méter ürmérettel bír és naponta 2500—3000 métermázsa nyersvasat termel; felépítési költsége hozzávetőleg egy millió 500.000 koronát tesz.

A rapp-romhányi bányák. Losonc városának tőszomszédságában terülnek el a rapp-romhányi bányák, amelyeknek kétségkívül van jövőjük, tekintve, hogy Losonc város vidéki városaink közt szinte páratlan lendületnek örvend, egész gyárvárosra nőve ki magát. Már egy-két ízben irtunk e bányákról, többek közt azt is megemlítvén, hogy e bányákat az államnak és a salgótarjáninak vételre felkínálták. Ujabban arról értesítenek bennünket illetékes helyről, hogy vételi ajánlatot nem tettek seholsem. Azt azonban elismerik, hogy az állami köszénbányászat egyik részünkről is jelesnek ismert szakfőria megtekintette a bányá-

kat, valamint *Gerő Nándor* is, a salgótarjáni bányagazgató — mint ezt mi irtuk. Sőt megírhatnók ezuttal azt is, hogy egy angolországi szakember is megtekintette. Ha az előbbi kettő nem is, de ez utóbbi bizonyára nem tanulmányi, vagy Isten tudja mily okból szemlélődött a nőgrádmegyei *Rapp* és *Romhány* kisközségek környékén. De mi ezt csak melleleg említjük, mert mennél többen látják ezt az embrióban lévő bányát, annál inkább köztudomásúvá válik, hogy oda semmi egyéb nem kell, mint megfelelő műszaki és kereskedelmi vezetés, mert a kitermelt szénnek piaca tényleg van és jó piaca van, amit az is mutat, hogy 3000 waggon [évi rendelés is van már. A vállalatnak komoly szándékai vannak, nem „albánya”, tehát tisztán spekulatív-bánya, mint a legtöbb hazai „albánya”. Ezt a magunk részéről szívesen konstatáljuk.

Szeged város kőbányája. Szeged város meg akarja vásárolni a Temes megyében levő *lukareszi* bazaltbányát utca kövezési célokra. A városi tanács szakértők meghallgatásán ajánlja. A bányaterület 350 katasztrális hold. Holdankint ezer koronát kérnek. A bányát 13.840 méter hosszú iparvágány köti össze a magyar államvasu'akkal. Ezt persze külön kellene megváltani. Hogy Budapest székesfőváros még nem gondolt erre, amikor már *Luéger* szénbányát is akart vásárolni Bécs város számára.

Tanulmányut. *E. W. Howard* budapesti angol főkonzul és *gróf Bosdári Sándor* olasz főkonzul tanulmányutjuk alkalmából f. hó 5-én *Vajdahunyadra* érkeztek s megsejmeltek a várat és gyárat. Itt időzésük alatt a m. kir. vasgyár vendégei voltak.

A bányatűz halottja. *Tatabányáról* írják: *Tatabányán* az egyik aknában tűz támadt. *Tóth Péter* bányamunkás nem tudott hirtelen menekülni és annyira összeégett, hogy behalt sérüléseibe.

Aranyeletek. Egy korábbi híradsánk nyomán az egész magyar sajtót bejárta a hír, sőt e nyomon a „Berliner Börsen Courier” is reánk való hivatkozással közölte, hogy a *Bucsumban* a *Vulkov Korabin Cuban* nevű bányában 4 kiló szabadaranyat leltek. Mint most bennünket dévai tudósítónk értesít, ezt a leletet kilenc-ezer koronáért váltotta be az *abrubányai Wagner-féle* magánbevéltő cég. — Itt jegyezzük meg, hogy a *sztanisai* bánya is jól önti az aranyat, amely most laikus művellet alatt is prosperál, míg a *németek kezében* (!) nem jövedelmezett, nem azért, mert rossz lett volna, hanem azért, mert *nagyon tudományosan* kezelték és sok volt a *Generaldirektor, Direktor, Pochwerksinspektör, Ober-Ingenieur* stb. stb. Nagyon csodáljuk, hogy a „*Rudaiak*” erről az aranyeletről nem sütötték ki szintén, hogy ezt is — fölük lopták. Ugyanazzal az erővel, mint ezelőtt, most is állíthatták volna és meghurcolhatták volna vele a magyarországi közbiztonsági, bányarendőri viszonyokat megint ország-világ előtt.

Akasztott bányász. Borzalmas módon vetett véget életének *Ratzenbeck János* sárisápi 36 éves bányász. F. hó 8-án ugyanis, míg felesége a legkisebb fiával orvoshoz ment, hogy őt beojtassa, addig *Ratzenbeck* a korcsmából hazatért, ajtajában szegét ütött és arra felakasztotta magát. Mire felesége hazatért, már halott volt. A községben beteges, iszákos embernek ismerték. Halálát négy árvája siratja.

✠ KÜLFÖLDI HIREK ✠

Németország be- és kivitele 1910. és 1909. április hó 1—10-ig (kettős mázsa = 100 kg.):

	behozatal		kivitel	
	1910.	1909.	1910.	1909.
vasérc:	5,857.788	817.108	561.308	862.982
kőszén:	4,396.255	2,587.855	5,655.308	5,965.284
barnaszén:	1,693.292	2,582.187	9.392	10.020
földolaj, tiszta	228.351	206.506	115	367
salétrom:	271.767	222.727	14.346	13.690
nyersvas:	27.674	22.774	142.636	111.215
nyersbocs, nyers-sin, nyersstusag:	1.353	5,695	173.969	151.654
tarlók:	18	20	111.354	69.753
vasuti fogaskerék-, lapos sinek:	56	1	103.825	144.778
vasuti talpfák				
vasból			46.470	37.898
réz:	46.376	41.901	2.022	1.682
finom arany,				
ötözőt arany	25.74	—	3.55	—
német aranyérmék	59.47	—	0.03	—
écegen	0.39	—	0.32	—

Az arany kivitel a Fokgyarmaton át az 1909. évben a poroszországi országok között a következőképpen oszlott meg: Transzvaalra 29,559.295, Dél-Rhodesiára 2,508.381, a borszékéi részére 55,619, a Svazi földre 36,055 L. azaz a mi összesen 32,159,350 angol font sterlinget tett ki. A capensis bankok a folyó év január havában átlagánál gyorsabban a következő arany mennyiségeket szállították el Angolországba:

	uncia	l.
a National Bank of South Afrika	301.369	1,117.502
a Standard Bank of South Afrika	188.498	694.470
az Africán Banking Corporation	176.102	646.041
a Bank of Africa	33.218	115.383
értékűt, vagyis összesen	699.187	2,573.396

font sterling értékben.

Amerika rézstatisztikája. A „Frankf. Ztg.” közlése szerint az amerikai Egyesült Államok március havi réztermeléséről az „American Copper Producers Association” — összehasonlítva a megelőző február havi és az 1909. március havi réztermeléssel a következő számadatokat szolgáltatta:

Tonnákban	Termelés	Elszállítás	Készlet	Amerikai fogyasztás	Kivitel	Készlet növekedés	Készlet apadás
1910. márc.	54.852	46.907	56.156	28.501	18.406	8.304	
1910. febr.	50.318	46.423	47.852	29.740	16.683	3.896	—
1909. márc.	52.258	48.242	81.375	21.817	26.925	4.016	

E kimutatásból látjuk, hogy az Egyesült Államok réztermelése ismét 4534 tonnával emelkedett. Az elszállítás márciusban 484 tonnával volt nagyobb a február havinál; az amerikai fogyasztás 1239 tonnával maradt vissza, ellenben a kivitel- 1723 tonnával nagyobbodott. A készletek ennélfogva ismét emelkedtek 8304 tonnával, miután februárban 3896 tonnát tettek ki. (Januárban 19.322 tonna készlet apadás volt). A statisztikának közvétele nagy zavart idézett elő, a mi a réz részvények árfolyamcsökkenésében és a newyorki értéktőzsde április 9-iki általános irányzatában nyert kifejezést. Az elektrolit rezet 13¹/₂ cent-tel adták. Azt hiszik, hogy további árcsökkenés jelei mutatkoznak, s április hónapban to-

vábbi készlet növekedésre van kilátás, mivel úgy látszik, hogy a rézbányaművek kevésbé tartják magukat a termelés korlátozását célzó megegyezéshez, hanem sokkal inkább teljes üzemmel dolgoznak.

Délafrikai aranybányászat. Ginsberg Gold Mining Co. jelentése szerint 1909-ben 80 zuzó 343 napon át dolgozott. 152.261 tonna érc 146.270 £ költséggel lett feldolgozva. Az aranytermelés 43.387 unciára rugott 205.601 £ értékben, az üzemi nyereség 59.331 £ (— 3181 £) volt. A nyereség csökkenése alacsonyabb értékű érc előjvetelben keresendő 2876 £ járadék érték nyereség leszámításával, az össznyereség 62.206 £ tett ki. Az év folyamán két ízben fizetett 12¹/₂% 52.500 £ felel meg. Új számlára 27.767 vezeitek elő. *New Primrose Gold Mining Co.* 1909. évre azt közli, hogy általában 125 zuzóval dolgozott. 131.063 tonna ércet dolgozott fel, amelyből 83.149 uncia arany termeltetett 353.605 £ értékben 197.754 £ előállítási költséggel, ami 17.117 shilling tonnánkénti előállításnak felel meg. Az iszapból 6302 uncia aranyat lettek. Az össznyereség evvel együtt 182.698 £ tesz ki. Az osztalék 15% 178.750 £ értékben. — *A Wittwatersrand Gold Mining Co.* 1909. évben 220 zuzóval 298 napon át volt üzemben. Feldolgoztatott 363.620 tonna érc 265.190 £ értékben. Termeltek ebből 9888 uncia aranyat 420.656 £ összegben. A nyereség 155.466 £ felel meg. A May Consolidated Gold Mining Co. 27.000 fizetett régebbi kötelezettsége folytán a Witwatersrand Gold Mining Co. nak. Két osztaléka egyenként 17¹/₂%-ban 148.750 £ tett ki.

Poroszország bányamunkás létszáma. Mind az öt porosz főbányakerületben összesen 723.669 munkás és munkásnő volt foglalkoztatva 1909-ben az 1908. évi 706.818 munkáslétszámmal szemben. A létszám tehát 1909-ben 16,851 fővel szaporodott. A munkás létszám következőleg oszlik meg az egyes főbányakerületek között:

	1909.	1908.
Dortmund	342.157	336.422
Breslau	166.651	154.200
Bonn	124.735	124.406
Halle	68.028	69.067
Claustahl	22.098	22.723

A nőmunkások összlétszáma 1909-ben 10.480 volt az 1908. évi 10.174-el szemben. A létszám növekvés tehát 306. Az ifjúmunkások létszáma pedig 1909-ben 26.212 volt az 1908. évi 25.334-el szemben. A hivatalos bérstatisztika szerint az egy munkásakra eső állag-bérek következők voltak:

	1909.	1908.
Dortmund	4.49 márká	4.82 márká
Aachen	4.45	4.58
az állami Saarbrück bánya	3.96	4.04
Felső-Szilézia	3.48	3.52
Alsó-Szilézia	3.23	3.29

BORSZÉKI

Borszéki. Az ásványvizek királya. Angolkór és vérégszegénység ellen páratlan gyógyszer. — Mint üdítő és hűsítő ital a legelső minden vizek között. Megrendelhető: A „Magyar Ásványvíz Forgalmi és Kiviteli R.-T.”-nél, Budapest. Telefon 162-84.
(B. K. 332/44.)

✂ SZABADALMI HIREK. ✂

Szabadalmi hírek. Felszólalási határidő 1910. évi május 31-ig. 922. — C. 1801. Claes Paul Bruxellesben. *Brikettező eljárás.* A légtüres tér oly gyorsan állítatik elő, hogy a hirtelen távozó légbuborékok folytán az anyag likacsossá válik. Bej. 1909. XII. 24. — 964. K. 4016. Koepe Arnold Erkelenzen. *Magfuro berendezés.* Belső csővének torkolata közelében levő szűkület a csőbe belépő magot fogva tartja s így a mag forgását surlódás által meggátolja. Bej. 1909. IX. 29. — 971. K. 4068. Kruskopf Hermann Dortmundban. *Eljárás kőszénbányákban előforduló szénporrobbanásoknak megakadályozására.* Vágat falazatára klormagnéziumnak és klor-kalciumnak higroszkopos lúgait tapadós pép alakjában rakjuk fel. Pótsz. a 47807. sz.-hoz. Bej. 1909. XI. 18. — 991. M. 3672. Metallurgische Ges. A.-G. M/m. Frankfurtban. *Berendezés fémtartalmu por kénmentesítésére és összesütésére.* Az anyag vízszintes síkban forgatható gyűrű vagy kör alakú érc tartókon nyugszik. Pótsz. a 43039. sz.-hoz. Bej. 1909. XII. 13. Els. 1909. I. 23. — 992. M. 3722. Franz Meguin & Co. A.-G. cég és Müller Willhelm Dillingenben. *Berendezés koks kitolására.* Rudcsuklók tetszőleges pontokon az előbbieket alátámasztó görgőkkel bírnak. Bej. 1910. I. 25. — 996. O. 478. Dr. Olszewski Stanislaw és Braunkohlen-Gruben „Zloczow“ Ges. m. b. H. cég Lembergben. *Eljárás nyers barnaszén javítására.* Barnaszén nedvességének eltávolítása után folyós szénhidrogéneket szivatunk fel. Bej. 1908. XI. 2. — 1029. S. 4948. Magyar Siemens Schukert-Művek Villamossági r. t. Budapesten. *Szerkezet furó, vájó vagy réselőgépeknek feszítő oszlopokra való ráerősítésére.* Feszítőgyűrű az oszlopra szorító szorítógyűrűben forgatható pófák közbeiktatásával erősítették meg. Bej. 1909. XI. 23. — Felszólalási határidő: 1910. évi június 15-én. 1084. G. 2834. S. A. Electrometallurgique Procédes Paul Girod cég Ugineben. *Eljárás nem elektromos kemencében termelt folyós nyers acél finomítására.* Mangant, siliciumot és phosphort tartalmazó tuloxidált acélt elektromos kemencébe töltjük és desoxydálás és a gázok eltávolítása céljából 1100° aláhűtjük. Bej. 1909. VI. 30. — 1064. B. 4883. Benrather Maschinenfabrik Aktiengesellschaft cég Benratherban. *Buktató készülék nyersvaskeverőkhöz.* Keverő készülék vagy eféle kerületén nyomó vagy húzó támaszték van elrendezve. Bej. 1910. I. 17. Els. 1909. II. 15.

✂ ÜZLET. SZÁLLÍTÁSOK. ✂

Helyreigazítás. Lapunk legutóbbi számában sajnálatos tévedés folytán a Ligeti és Biró cég új képviselőjében azt irtuk, hogy a cég Leippel Vilmos termékének képviselőjét kapta meg. E tévedést most korrigáljuk, amennyiben a Ligeti és Biró cég a gyártmányainak kitérő tulajdonságairól elismert Seippel Vilmos

bochumi (Westfália) gyár termékeinek képviselőjét vállalta el.

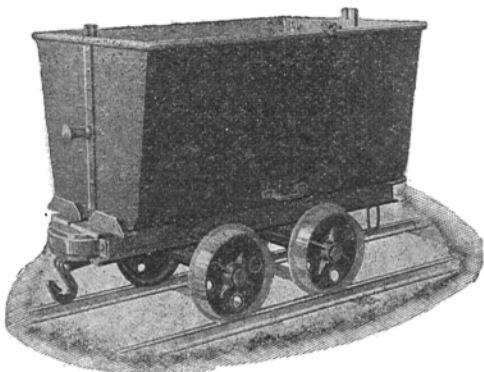
A külföldi vaspiac helyzete. Ugy az amerikai, mint a német vaspiacon a kereslet igen lanyha. Az árak az egész vonalon lejjebb szállnak és még e lényegesen olcsóbb kínálatnál sem élénkül a kereslet. Amerikában az északvidéki öntött vasnál az árak fél dollárral estek. De a vevők ennek dacára sem vásárolnak, mivel újabb áresést várnak. Thomasöntvény ára fél dollárral esett. Valamivel jobb az üzletmenet készöntvényekben és acélban. A német piacon a pléhárak ára a vasáru börze jegyzése szerint tonnánként 2^{1/2} dollárral estek. A hivatalos jelentés is azt konstatálja, hogy a piacon nagy a vételtartózkodás, minek okát az építőipar stagnálásában látja, mely a munkáskizárás folytán állt elő.

A szénpiacról. Általában úgy hazánkban, mint a külföldön is a szénipar helyzete javult, a szükséglet nagyobbodott, és a kereslet megélnéült. Az elmúlt két hét óta a helyzetben azt a lényeges változást konstatálhatjuk, hogy úgy a gazdasági célokra szolgáló szerekben, mint az építőipar állandó foglalkoztatása folytán tégláégetésre szolgáló szénminőségekben is a kereslet nagy és ha ez így folytatódik, remény van arra, hogy az év első három hónapjában előállott hiány lényegesen javulni fog. Jelentéseink szerint az ostrau-karwini és a felső-sziléziai szénpiacon élénk kereslet észlelhető. A bányák el vannak látva rendeléssel, teljesítő képességük már egy vonalban van a tavalyi teljesítménnyel. Az Odera hajózhatósága miatt a felsősziléziai bányák szeneiket már a keleti tengerpartvidékre is szállítják és a forgalomba jövő szén waggonok száma meghaladja a napi 7885 waggont.

WAGNER BERNHARD kereskedő berlini lakos, mint a 33322., 33323., 35580. sz. **„Berendezés vízben oldható kötőanyaggal készült briketteknek az időjárással szemben a kötőanyag elkocszolásával történő ellenállóvá tételére“** című, magyar szabadalmak tulajdonosa, szabadalmainak gyakorlatbavétele céljából magyar gyárosokkal összekötést keres. Hajlandó a szabadalmat teljesen eladni, esetleg arra gyártási engedélyeket adni.

Bővebb felvilágosítás nyerhető: Dr. Wirkmann József, Meller Ernő és Bérczi Róbert hites szabadalmi ügyvivők irodájában, Budapest, VII. kerület. Erzsébet-körut 28.

(B 335/20)

Magyar Waggon és Gépgyár r. t. Győr

Telefonszám 201 és 202

BÁNYAVASUTAK

nyomjelzése, építése
és teljes felszerelése.

(B 316/12/II.)